

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsforvalteren i Vestland
Statens hus, Njøsavegen 2
6863 LEIKANGER

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1148-

22. januar 2024

Oppheving av vedtak i klagesak som gjelder godkjenning av vei bygget uten tillatelse i Bergen kommune

Landbruks- og matdepartementet opphever Statsforvalteren i Vestland sitt vedtak av 18. oktober 2022. Statsforvalteren har i sitt vedtak godkjent en vei bygget på gnr. 173 bnr. 1 i Bergen kommune uten at det på forhånd er gitt tillatelse. Som følge av rettsanvendelsesfeil, sender departementet saken tilbake til Statsforvalteren for ny behandling, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Landbruks- og matdepartementet viser til e-post av 2. juni 2023 fra Dæhlin Sand Advokatfirma (DSA) vedlagt omgjøringsbegjæring av vedtak og prosessvarsel. DSA representerer Naturvernforbundet Hordaland.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder en ca. 150 meter lang vei bygget uten tillatelse i 2014 på gnr. 173 bnr. 1 i Bergen kommune. Tiltaket ble oppdaget i mai 2019. I etterkant av at vegen var bygget mottok Bergen kommune 21. september 2020 søknad om ombygging av en eksisterende landbruksvei fra veiklasse 8 til veiklasse 4. I brev av 2. juli 2021 fattet Bergen kommune følgende vedtak:

Bergen kommune avslår med dette søknaden om bygging av 150 meter landbruksvei i veiklasse 4 på gnr 173 bnr 1. Veien og massedeponiet nord-øst for veien må enten fjernes eller søkes legalisert som tiltak etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Søknad om legalisering av vei og masseutfylling rettes til Plan- og bygningsetaten i Bergen kommune.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Avdeling for skog- og
ressurspolitikk

Saksbehandler
Arne Sandnes
22 24 91 78

Tiltakshaver påklaget vedtaket i brev av 19. juli 2021. Bergen kommune har i fagnotat av 5. oktober 2021 opprettholdt avslaget og oversendt saken til Statsforvalteren i Vestland for endelig avgjørelse.

Statsforvalteren i Vestland har i brev av 18. oktober 2022 behandlet klagen og fattet følgende vedtak:

Med hjemmel i landbruksveiforskrifta godkjenner Statsforvalteren avstikker på gnr 173/1 fra skogsveianlegget Vetten Rundt på 150 meter med følgende vilkår:

- *Veien skal holde minimum standarden til veiklasse 4, dog minimum veiklasse 7*
- *Synlige rester av betong og tegl skal fjernes.*
- *Arealene som er hogd på gnr. 173/1 samt veifyllingene skal plantes til med gran så langt det er mulig*
- *Naboene skal ha mulighet til å kjøpe/leie seg inn i veien ved behov.*

DSA har i brev av 9. november 2022 på vegne av Naturvernforbundet Hordaland begjært omgjøring av Statsforvalteren i Vestland sitt vedtak av 18. oktober. DSA anfører prinsipielt at vedtaket lider av innholdsmangel, da veien ikke er en landbruksvei som det kan gis tillatelse til etter landbruksveiforskriften, og at denne mangelen fører til ugyldighet. Subsidiært anføres det at vedtaket lider av flere saksbehandlingsfeil som kan ha innvirket på vedtaket, og at dette også leder til ugyldighet. Vedrørende anførselen om innholdsmangel, pekes det på at veien verken er godtgjort som nødvendig for landbruksvirksomheten, at nytteverdien for landbruket er over 50 %, eller at veien gir landbruksfaglig helhetsløsning. Siden ingen av disse vilkårene vurderes å være oppfylt for veien som i denne saken er gitt tillatelse, får ikke landbruksveiforskriften anvendelse. DSA peker også på at vedtaket lider av en rekke saksbehandlingsfeil, knyttet til mangelfulle vurderinger av naturmangfoldloven § 7, §§ 8-12, samt at det er vektlagt ulovlige og irrelevante hensyn knyttet til ulemper med tilbakeføring av ulovlig bygd vei og utskiftning av bemanning i Bergen kommune.

Statsforvalteren i Vestland ga i brev av 13. desember 2022 til DSA noen utfyllende begrunnelser for sitt opprinnelige vedtak, men fant ikke grunnlag for å omgjøre sitt eget vedtak. DSA sendte i brev av 16. januar 2023 begjæring om omgjøring av det omtalte vedtaket til Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratet har i brev av 2. februar 2023 avvist begjæringen om omgjøring.

I brev av 14. februar 2023, påklaget DSA Statsforvalteren i Vestland sitt vedtak av 18. oktober 2022 inn for Sivilombudet. Sivilombudet ga i brev av 27. april 2023 tilbakemelding om at saken ikke ville bli vurdert, og at ombudet avsluttet behandlingen av saken.

Med denne bakgrunn, sendte DSA i brev av 2. juni 2023 begjæring om omgjøring av Statsforvalteren i Vestland sitt vedtak av 18. oktober 2022 til Landbruks- og matdepartementet. I samme brev ble det framsatt et prosessvarsel, hvor det i henhold til tvisteloven § 5-2 er vist til at Naturvernforbundet Hordaland vil vurdere å gå til rettslige skritt dersom omgjøringsbegjæringen ikke blir tatt til følge.

Departementets vurdering

I denne saken er det gjennomført et veiltak og masseutfylling på gnr. 173 bnr. 1 uten forutgående søknad og uten tillatelse fra Bergen kommune. Spørsmålet er om det er adgang til å godkjenne et slikt veiltak etter landbruksveiforskriften etter at tiltaket er gjennomført.

Reglene om landbruksveier er gitt med hjemmel i skogbruksloven § 7 og i jordlova §§ 3 og 11, hvor bestemmelsene i skogbruksloven er de mest sentrale. Det følger av skogbruksloven § 7 første ledd at "bygging og ombygging av vegar til skogbruksformål kan berre gjennomførast etter løyve frå kommunen." I forarbeidene står det at bestemmelsen innebærer et generelt forbud mot å bygge veier til skogbruksformål uten at det på forhånd er innhentet godkjenning fra kommunen. Dette gjelder også ombygging av eldre veier.

Nærmere regler om landbruksveier følger av forskrift av 28. mai 2015 nr. 550 om planlegging og godkjenning av landbruksveier (landbruksveiforskriften). Det følger av formålsbestemmelsen at reglene skal sikre at planlegging og bygging av landbruksveier skjer på en måte som skal gi landbruksfaglige helhetsløsninger. Det skal samtidig legges vekt på hensynet til miljøverdier som naturmangfold, landskap, kulturminner og friluftsliv, hensynet til fare for flom, erosjon og løsmasseskred, samt andre interesser som blir berørt av veiframføringen. Videre følger det at nybygging og ombygging av landbruksveier som er nødvendige for landbruksvirksomhet, samt etablering av massetak i forbindelse med slik bygging, ikke kan iverksettes før tillatelse fra kommunen foreligger.

Reglene i plan- og bygningsloven, skogbruksloven og jordlova er samordnet når det gjelder byggesak. Plan- og bygningsloven har regler som åpner for å gi unntak fra byggesaksreglene, jf. §§ 20-5 og 20-6. For landbruksveier er det gjort et unntak i byggesaksforskriften § 4-3 bokstav e. Dersom det er gitt tillatelse til bygging av landbruksvei etter landbruksveiforskriften, er det dermed ikke nødvendig å søke om byggetillatelse etter plan- og bygningsloven eller tilhørende forskrift.

I denne saken forelå det ingen tillatelse etter landbruksveiforskriften. Konsekvensen av det er at tiltaket heller ikke var unntatt fra byggesaksreglene etter plan- og bygningsloven da veien ble bygget. Departementet legger til grunn at verken skogbruksloven eller bestemmelser i landbruksveiforskriften gir hjemmel for å legalisere allerede bygde veier, selv om veiltaket som sådan fyller vilkårene for å kunne anses som en landbruksvei etter landbruksveiforskriften.

Med bakgrunn i at Statsforvalteren i Vestland har godkjent veiltaket med hjemmel i landbruksveiforskriften, er dette etter departementets vurdering en saksbehandlingsfeil som gjør at vedtaket må anses ugyldig.

Som følge av at vedtaket oppheves, går departementet ikke nærmere inn på anførselene fra DSA.

Konklusjon

Landbruks- og matdepartementet opphever Statsforvalteren i Vestland sitt vedtak av 18. oktober 2022, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Det innebærer at saken sendes tilbake til Statsforvalteren i Vestland for ny behandling.

Opphevelsen av vedtaket er til gunst for Naturvernforbundet Hordaland. Det kan derfor tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, jf. forvaltningsloven § 36. Kravet må settes frem senest tre uker etter at vedtaket er mottatt.

Med hilsen

Frode Lyssandtræ (e.f.)
avdelingsdirektør

Arne Sandnes
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Bergen kommune